

Wat kan een school of scholengemeenschap doen als leerlingen (en hun gezin) van bij aanvang gekend zijn als ‘zonder wettig verblijf’, een bevel krijgen om het grondgebied te verlaten, effectief uitgezeten worden of niet meer komen opdagen op school?

10 elementen voor een deskundige aanpak

1. Een school/scholengemeenschap met leerlingen zonder wettig verblijf of in een preciaire verblijfssituatie heeft een **aanspreekpersoon** die thuis is in het thema. De taak van de aanspreekpersoon wordt goed omschreven en gecommuniceerd aan het schoolpersoneel en het netwerk ‘Laat ze leren’. Hij/zij kan - indien mogelijk - deelnemen aan de werkzaamheden van het netwerk.
2. De aanspreekpersoon beschikt bij voorkeur over **gepaste minimum informatie over de gezins-, levens- en rechtscontext van leerlingen zonder wettig verblijf of in een preciaire verblijfssituatie**. Deze informatie wordt samengevat in een info-fiche (zie model bijlage). Deze wordt ingevuld en bijgehouden door de aanspreekpersoon, in respect voor de privacyregels.
3. In geval van effectieve uitwijzing van een leerling of dat de leerling niet meer komt opdagen op school, is de eerste en beste raadgever: **rust en ratio!** De aanspreekpersoon krijgt dan tijd en ruimte om na te gaan wat er precies aan de hand is en wat het plan is van het gezin.
4. De school overlegt over situaties die zich aandienen - en in deze volgorde - met vier belangrijke actoren:
 - a. Het gezin of de verantwoordelijke begeleider van de minderjarigen
 - b. De advocaat of de persoon die de juridisch bijstand aanbiedt
 - c. De maatschappelijk assistent van het OCMW, CAW of andere sociale dienstverlener
 - d. Het schoolbestuur (of bij delegatie de schooldirectie).

Het gezin en de minderjarigen hebben de beslissende stem in de bepaling van het uiteindelijk doel. Dat doel kan best bepaald worden als het gezin/de leerling betrokken worden in een toekomstoriëntering. In een **toekomstoriëntering** worden verschillende oplossingsalternatieven overwogen. Gaande van vrijwillige terugkeer, migratie naar een ander land, heropening van het verblijfsdossier door beroepsprocedure of nieuwe aanvraag, aanvraag voor regularisatie van het verblijf,.... Of een verblijf in clandestiniteit.

De vier actoren bepalen - afhankelijk van het gekozen doel - samen de te zetten stappen.

5. Vooraleer acties en initiatieven naar en met de buitenwereld worden opgezet, wordt **overwogen of die een effectieve bijdrage** zijn voor het gestelde doel.
6. De school maakt goede afspraken over **de externe en interne communicatie** als een leerling door uitwijzing niet meer in de klas verschijnt of als uitwijzing dreigt. De externe communicatie betreft ook de eventuele vragen van media, politiek, politie, middenveld,... **Zie daarvoor de bijlage over de vuistregels bij communicatie.**
7. De school **informeert** in geval van effectieve uitwijzing van een leerling, **het netwerk 'Laat ze leren'**. Afhankelijk van de situatie wordt verder contact genomen met het Kinderrechtencommissariaat en/of ORBITvzw.
8. Van bij aanvang van een (crisis)situatie houdt de aanspreekpersoon **een logboek** bij van de gebeurtenissen, gesprekken, afspraken en tussentijdse evaluaties.
9. De school kiest - **in geval van effectieve uitwijzing** van een leerling - voor een **open dialoog met het lokale bestuur**. Het lokale bestuur speelt immers een belangrijke rol in de afhandeling van de verblijfsdocumenten van de Federale Dienst Vreemdelingenzaken. De school kan haar positie over de gekozen aanpak vanuit het gezin en de school verduidelijken aan de burgemeester, schepenen van onderwijs, schepenen van sociale zaken,.... . In afspraak met het lokale bestuur worden eventuele initiatieven naar de federale overheid genomen. De contacten naar overheidsbesturen en politieke partijen worden genomen na intern beraad en afweging met het gezin en de advocaat/sociale dienstverleners.
10. Iedereen die betrokken is bij overleg, initiatieven, opvang,... van uitgewezen leerlingen (en hun gezinnen) **wordt geïnformeerd over het wettelijk kader** dat toelaat dat louter humanitaire hulp wordt verleend aan mensen zonder wettig verblijf.

Samenstelling: ORBITvzw in overleg met het netwerk 'Laat ze leren'

